

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2.—
Poolaastas „ 1.—

Ilmub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
Toimetus ja talitus: Tallinna, Tehnika 16-e. Telef. — Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru laiuses.
Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Keskküingu väljaanne.

Nr. 3

14. märtsil 1931 a.

VIII aastakäik

Vabateenijaile toetust koondamise puhul.

Koondamine ei tohi inimesi päevapealt leivata jätta.

Riigiteenijate jüripäev — 1. aprill — on varsti käes. Paratamata jäävad selgi jüripäeval sajad, kui mitte tuhanded riigiteenijad ilma oma senistest kohtadest, muutuvad töötatöolisteks. Ja seda ajal, kus meil tööpuudus igal alal, eriti aga just intelligent tööjõude nõudvaid aladel, on otse kisendav. Sellepärast võib praegu kindlasti ütelda, et peaaegu kõik need 1. aprillil vallandavad riigiteenijad, kes varanduslikult kindlustatud pole — ja selliseid on neist kindlasti kaugelt suurem osa, — lähema aja jooksul omale uut teenistusk kohta ei leia ja nii kõige suuremasse viletsusse langevad. Tõsi küll, üks osa riigiteenijaid, ametnikud kitsamas mõttes, ei ole nii väga seotud uue teenistuse silmapilke leidmise vajadusega, sest Riigiteenistuse seaduse põhjal saavad nemad ametkoha kaotamise puhul palka edasi kolm kuud täiel määral ja järgmised kolm kuud pooles suurus. Kuid vallandatavad on kaugelt suuremas osas väikesepalgalisel, seega vabateenijad, nii määralsed kui ülemääralsed, kelle kohta see Riigiteenistuse seaduse määrus ei maksa ja kes sellepärast vabanemise päevast peale kustki mingisugust toetust enam ei saa, seni kui nad uut teenistust leidnud pole. Normaalloludes, kus nõudmine tööjõu järele vastab pakkumisele, on niisugune olukord vast veel kuidagi mõeldav, kuid praegusel tööpuuduse ajajärgul on see otse võimatu. Riigiteenijate kutseorganisatsioonid on Riigikogu ja valitsusvõimude tähelepanu korduvalt sellele olukorrale juhtinud ja selle kõrvaldamist nõudnud, kuid seni tagajärjetult. Selline ühe osa, ja nimelt majanduslikult nõr-

gema osa, riigiteenijate saatuse hooleks jätmine on seda vähem mõistetav, et kuni Riigiteenistuse seaduse maksamahakkamiseni, 1. aprillini 1927. a. kõik riigiteenijad koondamise puhul ühesugusesse olukorda olid asetatud, kõik said kolme kuu jooksul palka edasi. Aga ometigi olid siis uue teenistuse saamise võimalused kaugelt avaramad, kui nüüd. Olgu sellepärast veel kord vastavate võimude tähelepanu juhitud sellele niihästi sotsiaalselt ülekohtusele kui ka lihtsalt loogikavastasele olukorrale. Riigivõimu ko-

lus on hoolitseda kõigi kodanike eest ja vabateenijad ei ole sugugi vähem Eesti riigi kodanikud, kui need, kellele hädadest viimaseil aastail nii väga palju kõneldakse ning kõiki võimalusi otsitakse nende kõrvaldamiseks või vähemalt kergendamiseks. Tahaksime sellepärast loota, et praegune Vabariigi Valitsus, kes seni mõneski riigiteenijate olukorda puutuvas küsimuses näib avaldavat suuremat arusaamist, kui eelmine, selleski küsimuses ei viivita otsimast ja leidmast õiglasemat lahendust. C. s.

Lõpetatagu riigiteenijate õiguste kärpimine.

Riigiteenijate organisatsioonid on kuni tütütuseni korduvalt tähelepanu juhtinud sellele, et n.n. „koondamine“ ei peaks mitte kujunema riigiteenijate õiguste kärpimiseks. Ei tohi olla lubatav, et riigiteenija, kelle ametkoht täna kaotati põhjendades selle üleliigsusele, homme ometigi jälle uuesti teenistusse võetakse ja neidsamu ülesandeid täitma pannakse, mis senigi. Vahe seisab ainult selles, et uue koha järele pole see riigiteenija enam ametnik, ega oma seega enam neid õigusi ja soodustusi, mis ametnikele Riigiteenistuse seadusega kindlustatud, vaid kas ülemääraline vabateenija või koguni ajutine tööjõud, kes aga sugugi nii väga „ajutine“ ei pruugi olla, kui ta ainult hästi oskab ülemuse meele järgi olla, küsimata sellest, kas see teenistuse huvidega kooskõlas või mitte. Muidugi ei ole niisugusel „koondamisel“

midagi ühist riigi huvidega ja sellepärast ei tohiks see ka kuidagi lubatav olla. Aga ometigi ähvardab nüüdnegi „koondamine“ jälle samasuguseks kujuneda. Ühelt ja teiselt poolt kuuldu juba, olgugi et kavatsused muudatused riigiteenijate eest saladuses hoitakse, et paljud ametkohad küll „koondatakse“, samal ajal aga samade ülesannete täitmiseks kreddiidid ülemääraliste riigiteenijate kohtade jaoks eelarvesse võetakse. Nii näiteks kuuleme, et põllutöoministeeriumis ligikaudu sada uut ülemääraliste riigiteenijate kohta moodustatakse nende ametkohtade asemele, mis „koondamise“ nime all kaotatakse. Rõhutame veel kord, et niisugune nähtus on lubamatu ning et organisatsioonid kõik jõu peavad koondama vastupanuks sellisele riigiteenijate õiguste kärpimisele.

Distsiplinaarvõim täielikult ja ainuüksi ülemaile.

(Lõpp).

Teine peatükk käsitleb distsiplinaar-süütegusid ja nende eest määratavaid karistusi. Ruumi puudusel pole võimalik neid siin üksikasjaliselt käsitleda. Olgu ainult tähelepanu juhitud § 30-le. Selle paragrahvi järgi võidakse karistada ka selliste teenistuskohuste või nende täitmise korra rikkumise või täitmata jätmise eest, mis ei ole ette nähtud ei Kriminaalseadustikus ega ka kõneallevas Distsiplinaarseadustikus. Ühe sõnaga, universaalne paragrahv, mis ülemu- sele kõik võimaldab.

3. peatükk käsitleb distsiplinaarvõimu. Vene seadustiku koostajad leidsid, et ametniku tuleb kaitsta ülemuse omavoli eest; sellepärast olid selles kõigi raske- mate distsiplinaarkaristuste määrajateks vastavad distsiplinaarkomisjonid. Ainult kergemad karistused võisid ülemate poolt määratud saada. Meie kõnealleva eel- nõu koostajad olla ka seda küsimust kaa- lunud ja juba eelpoolmainitud otse vast- pidisele otsusele jõudnud, nimelt et distsiplinaarasju võib kodusel viisil lahendada. Sellisteks „kodusel viisil“ lahendajaiks on muidugi kõige kohasemad ülemused. Sellepärast ongi nad otsusele jõudnud, et *distsiplinaarvõim tuleb anda ülemusele*. Seda enam, et sellega seatakse tasakaalu ülemal lasuvad kohus- tused tema õigustega ning alles siis võid- avat ülemust teha vastutavaks ka allu- vate teenistusalase tegevuse korralikkuse eest. Sellepärast §§ 31—33 järgi dist- siplinaarvõim kuulub:

1) Riigikontrollnõukogu liikmete suhtes — Riigikontrolörile;

2) muude riigiteenijate suhtes — ametissenimetajale ülemusele;

3) omavalitsuste nimetatavate teeni- jate suhtes — vastavale valla- või alevi- vanemale, maavalitsuse esimehele või linnapeale;

4) valla- ja alevivalitsuste liikmete, sekretäride ja teiste valla- ja alevivoli- kogude poolt valitud teenijate, samuti ka maavolikogu poolt valitud teenijate suhtes — kohalikule maavalitsuse esime- hele;

5) linnavolikogu poolt valitud linna- omavalitsuse teenijate suhtes, välja ar- vatud maa- ja linnavalitsuse liikmed — linnapeale;

6) maa- ja linnavalitsuse liikmete suhtes — Kohtu- ja siseministrile. Vii- mane võib karistusi määrata ka teistele omavalitsuse esinduskogude poolt valitud teenijatele.

Õppejõududele määratakse karistused (§ 33):

1) alg- ja täienduskooli õppejõudu- dele — vastava maa-, linna- või vähe- musrahvuse kultuuromavalitsuse kooli- valitsuse juhataja poolt;

2) kesk- ja kutsekoolide ning kõrge- mate õppeasutiste ja kõigi riigikoolide õppejõududele — Hariduse- ja sotsiaal- ministri poolt, kusjuures viimane võib karistusi määrata ka p. 1. tähendatud õppejõududele;

3) Põllutöoministeriumile alluvais koolides määrab karistused põllutöomi- nister.

Neljas peatükk käsitleb distsiplinaar- süüteoasjade toimetamist. Distsiplinaar- asi algatakse võimu poolt, kes on õigus- tatud karistama. *Enne karistuse mää- ramist on ta kohustatud nõudma süüdis- tatavalt seletust, määrates selle esitami- seks 1—7-päevase tähtaja*. Tarviduse korral võib ta koguda ka teisi andmeid; kohustatud ta selleks aga ei ole. Karis-

tamise otsus tuleb teha kirjalikult ja põhjendatult.

Karistamise otsuse peale võib süüdi- mõistetud kaevata karistuse määratud ülemast vahenditult kõrgemale ülemale 3-päeva jooksul, arvates otsuse süüdi- mõistetule kuulutamise päevast. Linna- pea ja maavalitsuse esimehe suhtes loe- takse kõrgemaks ülemaks kohtu- ja sise- minister. Kõrgema ülema otsuse peale võib süüdimõistetud kaevata riigikohtu kriminaalosakonnale kassatsiooni korras 7-päeva jooksul, arvates otsuse temale kuulutamise päevast. Ühes kaebusega esitatakse ka kassatsiooni kautsjon 10 krooni suuruses.

Distsiplinaarkorras süüdistatavale on õigus tutvuda distsipli- naarloomustega nii karistust määrajate ülemate juures kui ka Riigikohtus, kuid kaitsja kaudu esinemine on talle lubatud ainult Riigikohtus. *Asja arutamine Riigikohtus sünnib kinnisel istungil*.

Jõusseastunud otsus saadetakse täide karistuse määraja ülema korraldusel. Süüdistatava lahkumine riigi- või omavalitsuseteenistusest ei takista distsipli- naarsüüteoasja toimetamist, otsustamist ega karistuse kandmist teenistuskirja. Süüdistatava või karistatu lahkumine teenistusest enne karistuse täideviimist vabastab tema karistusekandmisest, kui- võrt see karistus selleks ajaks on veel täide viimata (kuidas on see kooskõlas eelmise määrusega? Eks karistuse kandi- mine teenistuskirja ole ju ka üks osa — pealegi tihti tähtsaim — karistuse täide- viimisest! Samuti, kuidas on sellega kooskõlas § 5 ettenähtud rahatrahvi sissenõudmine pensionist?) Astub aga karistatu enne ühe aasta möödumist uuesti riigi- või omavalitsuseteenistusse, siis viiakse kandmata jäänud karistus täide.

Distsiplinaarkorras määratud karis- tusi võidakse kergendada või nende kandi- misest vabastada ainult armuandmis- korras.

Pole võimalik ära märkida siin kõiki puudusi distsiplinaarasjade toimetamise korras. Märkiksime ainult mõned täht- samad.

Seletuskirja järgi on tahetud anda võimalus kaevata igale otsusele nii sisu- liselt (appellatsioon-) kui ka kassatsioo- nikorras. Esimeses astmes karistuse määrajaks on riigiteenijatele ametisse määraja ülem. Põhiseaduse § 60 p. 2. järgi Vabariigi Valitsus määrab teenis- tusse nii kodanlised kui ka kaitsevää- ametnikud, kuivõrt see eriseadustega pole pandud teiste organite peale. Need eriseadused on seni veel suurelt osalt ilmumata. Igatahes aga määrab valitsus ametisse terve rea kõrgemaid ametnikke. Ei seadus ega seletuskiri ei selgita lähe- malt, kas on nende ametnikkude suhtes valitsus esimeses astmes karistuse mää- rajaks ülemaks ja jaataval korral — kes on see järgmine kõrgem ülemus, kellele

sisulise kaebusega võib esineda. Samuti tekib küsimus, kas on valitsus ministrite kui esimeses astmes distsiplinaarkaris- tuste määrajate kõrgem ülem, kellele võib sisuliselt kaevata esimeste otsuste peale ja kas valitsuse otsused distsipli- naarasjus käivad Riigikohtu kontrolli alla, kuigi kassatsiooni korras.

Edasi on enam kui vöörastama pane- vad liig lühikesed edasikaebamisetäht- ajad. Pea kõigi riigiteenijate suhtes on ametisse määraja ülema asukoht Tallin- nas. Seega peab kaebus tema otsusele kolmandal päeval pärast süüdistatavale kuulutamist olema Tallinnas. Järelikult, mõni Võru- või Saaremaal teeniv metsa- ametnik peaks edasikaebamiseks appi võtma telegraafi (kui niisugune edasi- kaebamise viis lubatav on!), sest posti- teel ei jõua ta kaebus õigeaks ajaks ko- hale. Samasugune on lugu kassatsiooni tähtajaga. Ei saa iga mees ise hakka- ma kassatsioonikaebuse kirjutamisega, vaid selleks tuleb pöörduda õigustead- lase poole. Viimasel tuleb tutvuda ma- terjaliga. Kõik see on tihti 7-päeva jook- sul võimata läbi viia, eriti kui otseko- hene ülemus, kelle algatusel asi võib olla alustatudki, selleks takistusi teeb (näit. ei luba oma asupaigast lahkuda, mis maal asuvate ametnikkude ja õpetajate juures väga suure tähtsusega). Nii on edasikaebamine tehtud väga raskeks, kui mitte otse võimatuks.

Kui me nüüd lõppeks tagasi vaada- tes kogu sellele seadustiku-eelnõule otsik- sime tema kõige iseloomulikumat mää- rust, siis nende ridade autori arvates pole selleks ei distsiplinaarvõimu andmi- ne ainuüksi ülemaile, ei võimaldamine teenistusest tagandada tühisemategi as- jade eest ainult ülema otsusega, vaid kindlasti määrus, mis nõuab distsipli- naarasjade arutamist *kinniste uste taga*. Igal juhul aga on see määrus kõige ise- loomustavam selle eelnõu koostajate suhtes. Mustad teod, halb südametunnis- tus kardavad avalikkust, valgust. Kui raskemadki teenistusalased kriminaal- süüteod ainult erilistel, seaduses ette- nähtud juhtudel, võivad arutusele tulla kinniste uste taga, muidu aga ikka ava- likult, siis peaks ometi see agarus, mil- lega distsiplinaarasjade lahendamist ava- likkuse eest varjata tahetakse, rääkima küllalt selget keelt selle üle, kuidas neid asju lahendada kavatsetakse.

Olgu sellest. Hra Otto Strandmanni valitsus on õnneks lahkunud enne kui ta selle eelnõu seaduseks jõudis läbi pres- sida. Asemele on astunud uus valitsus, kellelt loota tohiks teistsugust suhtumist riigiteenijatele. Loodame sellepärast, et see eelnõu peagi tagasi rändab kohtu- ja siseministeriumi arhiivi mälestuseks hra A. Anderkopist ning näiteks tulevastele põlvedele, millised „riigimehed“ on valit- senud Eesti riiki demokraatia lipu all.

Demokraat.

„Side“

talitus võib veel piiratud arvul rahuldada uusi tellijaid Nr. 1 — 1931 a. alates.

Tallinna Riigiteenijate Ühing 1930. a.

Möödunud kuu 27. päeval pidas Riigiteenijate Tallinna Ühing oma korralist peakoosolekut. Arvestades praeguse ärava ajaga, lootis ühingu juhatus liikmete elavat osavõttu ja oli sellepärast peakoosolekute üürinud avarad ruumid — Börsisaali. Kahjuks kujunes osavõtt koosolekust vastupidi juhataste lootustele õige tagasihoidlikuks. Selle põhjuseks on arvatavasti üheltpoolt hiljutised protestkoosolekud, kus riigiteenijail juba varem võimalik oli tutvuda praeguse seisukorraga, tuleviku väljavaadetele kui ka organisatsioonide juhataste arvamustega ning seisukohtadega, samuti ka oma arvamusi avaldada; teiselt poolt aga oli leige osavõtt põhjuseks arvatavasti ka asjaolu, et juhataste aruanne liigetele trükituna varem kätte oli saadetud; et see ühingu seisukohalt õige rahuldav. Siis paljud liikmed ei pidanud tarvilikuks enam koosolekule selle ärakuulamiseks minna. Siiski ei saa jätta märkimata, et üheks leige osavõtu suuremaks põhjuseks on riigiteenijate harilik loidus ühiste asjade puhul, eriti aga kutseliste küsimuste vastu. See on aga hukkamõistetav nähtus ja oleks juba aeg, et me selle kahjulikkusest aru saaksime. Peakoosolek on organisatsiooni elus tähtsaks sündmuseks. Peakoosolek on kohaks, kus kindlaks määratakse organisatsiooni edaspidise tegevuse suund terveks aastaks, kus liikmeil võimalus on avaldada oma arvamisi nii möödunud tegevuse kui ka tuleviku kavatsuste kohta. Ja olgu organisatsiooni juhatus nii häis kätes kui tahes, on juhatusel ometigi tarvis teada, mis tema tegevusest ja kavatsustest arvatakse. Kui aga tuhast liikmest peakoosolekule ilmub kõigest mõnikümmend, siis vaevalt võib nende väheste meeleolust teha suuri järeldusi üldise meeleolu kohta. See aga on suureks takistuseks edukale edaspidisele tegevusele; juhatus on sunnitud toetuma oletustele või mõnel teisel teel püüdma tutvuda liigete meeleoludega ja soovidega. Sellepärast — aeg on maha raputada senine loidus ja kõigil aktiivselt osa võtta kutseorganisatsioonide tegevusest, eriti aga peakoosolekust.

Kui nüüd tagasi vaadata ühingu tegevusele möödunud aastal, siis paistab seal mõndaigi rõomustavat silma. Ühing on kõigepealt end majanduslikult kindlale jalale suutnud seada. Kui kaks aastat tagasi ühingu elus pööre ette võeti, siis oli tal ümmarguselt poole miljoni suuruses kohustusi, mille katteks reaalseid kindlustusi polnud. Õigel ajal ühingu huvide kaitseks ette võetud energiliste sammude tagajärjel õnnestus siiski neid kohustusi õnnelikult likvideerida. Väikese liikmemaksu tõttu lõppes see tegevusaasta siiski ümmarguselt 200-kroonilise puudujäägiga. Et niisugune peost-suhu elamine kutseühingule mingit nimetusväärilist tegevust avaldada ei võimalda, otsustati eelmisel peakoosolekul sissetulekute suurendamiseks tõsta liikmemaksu kahe resp. kolme krooni peale aastas.

Ehkki paljud selle sammu otstarbekohasuses kahtlesid ja sellest ühingule kadu ette kuulutasid, Keskkliit isegi seda ühingu lõhkumiseks ära kasutama rutatas, propageerides kääbusühingukeste asutamist võimalikult väikese liikmemaksuga, tõendas möödunud aasta siiski, et riigiteenijais juba hakkab tärkama arusaamine kutseühingute vajadusest, nende ülesannetest, rahalistest ressursidest, mida nende rahuldamine nõuab

ning allikaist, kust need ressursid tekkima peavad, — nimelt ainuüksi liigete maksudest ühingute kassadesse. Tõsi küll, eelmise aastaga võrreldes vähenes ühingu liigete arv paarisaja isiku võrra, kuid seda vähenemist ei saa panna liikmemaksu tõstmise arvele. Ära langevad nimelt Sadamatehaste ja Eesti Panga ametnikud, kokku 150 isiku ümber, kuna need enam riigiteenijad pole. Mõnikümme liiget langes ära selle tõttu, et senises tegevuspiirkonnas loodi uus iseseisv kääbus-organisatsioon — Põllutööstusministeri ametnikkude ühing. Möödunud aasta kutseliikumise peale tagasi vaadates tuleb selle ühingu asutamist märkida kui üht kurvemat fakti, seda enam, et see sündis Keskkliidu algatusel. Et sel puhul varem pikemalt sõna juba võetud, piirdume käesolevas ülevaates ainult selle fakti uuesti meeletuletamisega.

Vaatamata sellele väikesele vähenemisele, oli liikmemaksu tõstmise tagajärjel ühingu sissetulek möödunud aastal pea-aegu kaks korda suurem, kui eelmisel. See asjaolu üheltpoolt, teiselt poolt aga juhataste kokkuvõtte, mille tagajärjel ära kulutati ainult pool eelarves lubatud summast, olid põhjuseks, et ühing võis oma möödunud aasta tegevuse lõpetada enam kui 1000-kroonilise ülejäägiga, millest 100 kr. arvati ruumide muretsemise erikapitali. Samuti võidi käesoleva aasta kohta juba palju suurema kindlusega, kui möödunud aastal, kinnitada eelarve, mis peale hädatarvilikkude kulude 2.100 krooni suuruses, ette näeb 300 kr. suuruse ülejäägi. Muidugi ei või mõelda, et nüüd on juba kätte saadud ideaalne seisukord ühingu majanduslikus olukorras. Ei, praegusedki sissetulekud on alles väike täpik selle kõrval, mis oleks vajaline kutseühingu kõigi ülesannete rahuldamiseks. Ometigi on niisugune edusamm lühikese aja kestes tõsist tunnustust vääriv saavutus ja annab lootusi, et tulevikus teiseidki edusammud sellele järgnemata ei jää.

Sellele rõomustavale edule ühingu majandusliku seisukorra kindlustamise ja organiseerimise alal ei ole kahjuks võimalik kõrvutada samasugust edu riigiteenijate kutseühingute kaitsemise alal. Ei saa muidugi öelda, et juhatus sellelgi alal poleks kõike teinud, mis võimalik; ei seda mitte. Ka siingi on püütud teha kõik, mis antud olukorras iganes mõeldav. Aga kõigile on ju hästi teada, milline olukord möödunud aastal valitses, kuidas suhtus riigiteenijasse tolaeagne valitsus ning milline veel meie jõud, sellepärast tuleb imestada, et kutseühingud oma möödunud aasta tegevuse aruannetes üldse võivad märkida positiivseid ta-

gajärgi. Selliseks on aga kahtlemata teenistusvanusetasu seaduse vastu ette võetud kallaletungi tagasitõrjumine. Võime olla päris kindlad, et jõuluks me enam teenistusvanusetasu saanud ei oleks, poleks kutseühingud vastuataki ette võtnud. „Estonias“ korraldatud protestmeeleavaldus oli see, mis meile päästis selle tasu, samuti, kui juba käesoleval aastal „Grand-Marin“ korraldatud meelevallus valitsusvõime sundis uuesti kaalumisele võtma ning tõsiselt revideerima teisi riigiteenijate vastu kavatsatud aktsioone (arstiabi pea täielikult kaotamine jne.). Ja nende meeleavalduste õnnestumiseks aitas Tallinna Riigiteenijate Ühing kõige aktiivsemalt kaasa. Samuti astus ühing möödunud aastal mitmel korral välja üksikute liikmete kaitseks ja kuigi selle tagajärjed igakord ei olnud küllalt rahuldavad, õnnestus mõndaigi ka sellel alal saavutada. Sellepärast võib loota, et ikka kindlaminini oma kutseühingute ümber koondudes ning neid kindlustades, ükskord kätte jõuab seegi päev, kus riigiteenijad võivad end tunda üheväärtisena teiste rahvakihtide hulgas ning nõuda endile sellele vastavat suhtumist. Praegu igatahes seda veel ei ole, nagu tõendas samal peakoosolekul esitatud ettekanne kavatsusel oleva Distsiplinaarseadustiku kohta, mille järgi riigiteenijaid kavatsetakse „kodusel viisil“ hakata karistama mitte üksi suurte rahasummadega, teenistusest tagandamisega jne., vaid koguni õiguste piiramisega. Viimase seadustiku puhul otsustas peakoosolek juhatastele ülesandeks teha, astuda samme selleks, 1) et distsiplinaarvõim raskemate karistuste määramiseks antaks kollegiaalustele (distsiplinaarkomisjonidele), kelle koosseisu kuuluksid ka riigi- ja omavalitsusteenijate esindajad ja 2) et viimaseks edasikaebestantsiks distsiplinaarsüüteoasjus oleks Riigikohtu administratiivosa-kond üldises administratiivkohtu korras.

1931. aastaks valiti ühingu juhatuses: A. Lepp, R. Villem, A. Tamm, A. Esterman, A. Peelbaum, L. Pikka, E. Karjahärm ja O. Valdman. Revisjonikomisjoni valiti senised A. Turner, J. Saar ja R. Astrem.

Hiljem jagas juhatus omavahel ametid järgmiselt: esimees — A. Lepp, abiesimehed — A. Tamm ja L. Pikka, sekretär — R. Villem, abid — A. Esterman ja E. Karjahärm. Laekahoidja — A. Peelbaum, abi — O. Valdman.

Esimehe abist A. Tamme, laekahoidjast A. Peelbaumist ja tema abist O. Valdmanist moodustati majandustoimkond, kelle ülesandeks jääb ühingu majanduslikkude küsimuste lahendamiseks teede leidmine.

Kas riigiteenijad veel kaheks aastaks linnupriiks?

Ajalehed teatavad, et Vabariigi Valitsuse olevat otsustanud nõuda Vabariigi Valitsuse ja ministereumide korraldamise seaduse muutmist selles mõttes, et valitsuse õigust, korraldada riigiasutuste koosseisud oma määruste kaudu, pikendataks kuni 1. aprillini 1933. a., s.t. et riigiteenijad peaksid olema jälle kaks aastat linnupriid.

On ju tõsi, et eelmine valitsus, kes oleks pidanud täitma eelpooltähendatud seaduse nõude ja 1. aprilliks s. a. esitama riigiasutuste koosseisud Riigikogule seadusena vastuvõtmiseks, seda teha ei suutnud. Ja seda riigiteenijate õnneks, sest millisteks need koosseisud selle va-

litsuse koostamisel kujunenud oleksid, seda võime omale ette kujutada selle esekuju järele, mis meile majandusministeri koosseisude korraldamise näol servereiti. Samuti on tõsi, et koosseisude ümberkorraldamine ka riigiteenijate seisukohalt paratamata tarvilik on niihästi palkade reguleerimise ja ühtlustamise, kui ka õiguste laiendamise mõttes. Kuid meile näib siiski, et kõike seda täiesti võimalik on ühe aasta jooksul läbi viia ja pole mingit vajadust pikendada seda linnupriie-ajajärku veelgi ühe aasta võrra rohkem, kui hädapärast tarvilik.

Milleks on vaja ametnikkude linnupriiust?

Huvitavad vaielused Riigikogus.

Vabariigi Valitsus nõuab omale uuesti kaheks aastaks õigust oma määrustega korraldada riigiasutuste koosseise. Sellekohane seaduseelnõu on praegu Riigikogus arutelul ning sel puhul on puhkenud õige huvitavad vaielused üldkomisjonis.

Tööerakond, kes oli omal ajal selle „linnupriiuse seaduse“ tuliseim kaitsja ja pooldaja, on nüüd teised purjed peale tõmmanud ja püüab jälle kord esineda riigiametnikkude huvide kaitsjana ning on sellepärast eelnõu tagasilükkamise poolt. Kahjuks on riigiteenijad sunnitud seegi kord selle lahke toetuse tagasi lükama, vähemalt osaliselt. Tänu O. Strandmanni tööerakondlikule valitsusele on riigiasutuste koosseisud praegu niisugused, et neid parema tahtmise juures pikemaks ajaks maksuma jätta ei või, vaid paratamata tulevad need uuesti ümber töötada. Et seda mõne nädala jooksul võimalik pole teha, tuleb tahes-tahtmata nõus olla praegu maksva korra pikendamise, kuid meie arvates on üheaastastest tähtjast selleks küllalt. Täiesti ekslikud on aga ka nende vaated, kes püüavad tõendada, et ka paari aastaga meil võimalik pole luua täitsa püsivaid koosseise ning sellepärast peaks praegune kord edaspidigi maksuma jääma. Absoluutselt püsivaid koosseise ei saa üldse kunagi olla. Elu seab riigiaparaadile järjekindlalt ikka uusi ja uusi ülesandeid ette, samuti likvideeruvad vanad. See

kõik nõuab ka muudatusi koosseisudes. Kuid kõik see ei tingi sugugi alalist koosseisude ümbertöötamist terves ulatuses; kõiki tarvilikke muudatusi võib ju seadusandlikus korras sama hästi läbi viia, kui teisi muudatusi ühiskondliku elu korraldamisel. Nõuda absoluutselt püsivaid koosseise on sama absurdne, kui nõuda absoluutselt muutumatut õiguslikku korda. Praegune kord aga, kus ükski ametnik täna kindel ei või olla, et ta omal kohal edasi on ka tuleval aastal, on väljakannatamata mitte ükski ametnikkude seisukohalt, vaid eriti just riigi huvides. Ei saa juttugi olla tõsisest rahulikust tööst neis asutis, kus on päevakorral koosseisude ümberkorraldamine. Ja seda mitte mõne päeva või nädala jooksul, vaid kuude, isegi aastate kaupa. Niipea kui hakkavad liikuma esimesed kuuldused kavatseltavast „koondamisest“, hakkab ametkond sumisema kui erilase pesa ja ei vaiki enne, kui tükk aega pärast „koondamise“ lõppu, et uute kuulduste puhul jälle otsast peale alata. Ja nii kestab rahuliku töö asemel üks igavene intrigeerimine ja närvitsemine aastaid ning kahjukannatajaks on esimeses järjekorras ikka riik.

Agar riik kannatab selle all veel teisi-tigi ja hoopis tunduvalt. Alaline „koondamise“ kartus sunnib ametnikke püüdma olla võimalikult ülemuste meele järele, vaatamata sellele, kas see igakord riigi huvides. „Rahva Sõna“ tõi alles

hiljuti näite tolli alalt, kuidas seal ametnikud on sunnitud haavapakkude tollimisel riigi huvisid mitte küllalt silmas pidama (et mitte raskemalt ütelda) selle tõttu, et ülemuse poolt pooldatakse sel last talitusviisi. Katsugu ainult mõni ametnik sellele traditsioonile vastu hakata. Järgmisel „koondamisel“ on tema koht ilusti ülelligne ja tal on siis küllalt aega töötada olles selle maailma imelikkude teede üle järele mõtelda. Hra Juhkam aga võib südamerahuga Riigikogus edasi tõendada, et „meelsuse pärast ei ole kedagi vallandatud“. Muidugi pole seda üheski otsuses öeldud, aga tegelikult oli asi ometigi nii. Just nagu samas „Vaba Maas“ (nr. 55, s. a.), kus need hra Juhkami sõnad toodud, teisel kohal pealkirja all „Kes kogude ees ei kumarda, selle koht kustutada“ on toodud näide sellest, kuidas Põllutööministeeriumi koosseisust tahetakse kustutada kodumajanduse eriteadlase koht selleks, et lahti saada eriteadlasest, kes põllumeestekogudele küllalt sõnakuulelik ei olevat, kuigi kogud väga pooldavat kodumajanduse nõuannet. Ilusamat näidet „koondamiste“ tõeliste sihtide kohta pole meil enam tarvilik otsima minnagi. Aeg oleks sellepärast ükskord kõigele sellele lõpp teha. Ühe aastaga on küllalt võimalik praegused koosseisud uuesti läbi vaadata ning maksuma panna. Pärast seda aga lastagu riigiteenijaid kord mõnigi aasta rahulikult oma ülesandesse süveneda.

Raudteelaste Keskühingu tegevuse ülevaade.

I. Nagu teada, protesteeris Keskühing 10-tunnilise tööpäeva maksmapaneku vastu raudteetöölise kohta.

Juhiti tähelepanu eriti sellele, et tähendatud määrust on seadusvastaselt laiendatud teenijate peale, keda nüüd sunnitakse töötama 10 tundi päevas ilma et ületundide eest vastavalt tasutud ja muude sääraste nähete peale. 20. maist 1930. a. on jätkatud kirjutiste saatmist, kuid seni tagajärjeta. Nüüd, peaaegu 9 kuu pärast, on lahkunud Teedeminister viimase tervitusena raudteelasile, avaldanud „Riigi Teatajas“ nr. 10 — 6. II. 1931. a. määruse, millega „põllutöölise tööaeg“ raudteel laiendati ametlikult ka kuuteenijate kohta.

Olgugi, et seadusliku aluse märkimisel on tunnustatud 1917. a. töö- ja palgasaadust, ei ole määruse väljaandmisel käsitatud korda, mis tähendatud seaduse alusel selleks määratud.

Seni oli maksev kord, et tööaja määrusi antakse ära kuulates teenijaskonna esinduse arvamise, kuid siin on ainult tagantjäreli teatatud, et vaadake „Riigi Teatajat“, — seal on määrus, millega „lahendatud ülestõstetud küsimused“. Teedeministeri saadud kiri ise kõlab järgmiselt:

„Eesti Raudteelaste Keskühingule.

Vastuseks Teie kirjadele 12. juulist, 11. dets., 29. dets. 1930. a. ja 11. veebr. 1931. a. raudteeteenijate tööaja ja puhkuse asjus, teatan Teile, et Teie kirjas ülestõstetud küsimused on lahendamist leidnud Riigi Teataja 10 — 1931. a. avaldatud Teedeministri ja Hariduse- ja Sotsiaalministri määrusega raudtee teenijate tööaja ja puhkuse kohta.

Peasekretär: J. Tiitso.“

Kuna seni Teedeministeeriumilt minisuguseid vastuseid ei saadud, nüüd aga säärane mitterimidagi ütleb vastus antud, siis jääb küll imestada milline „töö“ on kirjale allakirjutanud ametnikul-peasekretäri, kas ainult veerida kirja selleks, et teha korralik „otspiska“ või ka selleks, et kirja sisu ette kanda kellele vaja ja anda siis vastuseid, mis käsitaksid ka kirjavahetuse sisu.

Kuna Keskühing ei rahuldunud saadud vastusega, saadeti 20. veebruaril s. a. Teedeministrile uus kiri.

„Härra Teedeministrile. Tagasi tulles Teie peasekretäri kirjale 14. veebruarist s. a. nr. 447, palume lahkelt teatada, kas muud asjaolud, mis kirjades ette toodud, ei vääri selgitamist.

Kuigi peasekretäri kirjas toodud määrus „Riigi Teatajas“ nr. 10 avaldatud ja 16. veebruarist s. a. maksusel, ei saa meie seda määrust seadusepäraseks pidada, kuna ta kohta pole teenijaskonna esinduse arvamist ära kuulatud.

Sisult aga ei lahenda ei määrus ega peasekretäri vastus küsimusi, mis tekkinud enne selle määruse jõusse astumist, s. o. enne 16. veebruari s. a., alates 16. maist 1930. a. tehtud ületunnitööde tasumise kohta.“

2. Veebruarikuu lõpupäevil saabus Keskühingusse Kontorijõudude kutseühingult alljärgnev kiri:

Keskühingule.

Raudteevalitsusel on käsil uute priiveo määruste väljatöötamine, kus kavatsetakse suuremaid kärpimisi teenijate senistes õigustes.

Palume Keskühingut astuda samme teenijate huvide kaitseks maksvate priiveo määrustega antud õiguste piirides, välja arvatud parandamatud kitsendused,

mis tehtud uues Raudteeseaduses. Ühtlasi palume lahkelt teatada, mida on Keskühing ses küsimuses senini ette võtnud ja mida kavatses tulevikus teostada.“

Saadud kirja puhul esines Keskühing 28. veebruaril s. a. palvega Teedeministri ees.

„Härra Teedeministrile.

Kuna lähemal ajal on oodata Raudteevalitsuse poolt uute priiveo määruste esildamist kinnitamiseks Teile, härra Minister, pöördume palvega korraldada, et Raudteevalitsus ei võtaks selleks ette suuremaid kitsendusi, kui seda hädapärast vajalikuks osutub — kooskõlas uue raudteeseadusega.

Teenijad tunnevad raskelt neil lasuvat ikka suuremat koormat ja seejuures on eriti arusaamatud mõnede süütute, riigilt erilisi kulusid mittenõudvate, soodustuste kärpimised.“

3. 21. veebruaril s. a. saatis Keskühing K. h. ühingule „Raudam“ alljärgneva kirja.

„K. h. ühingule „Raudam“.

Kuna avatavas „Raudteelaste Kodus“ peaksid kahtlemata kättesaadaval olema ajalehed ja ajakirjad usume, et Teie võtate nende muretsemise oma peale, laiendades seega tegevust, mis avaldunud raamatukogu korraldamisega.

Keskühing on huvitatud võimalusest koguda raudteedesse ja raudteelastesse puutuvaid kirjutisi ning on nõus oma poolt kandma osa kulusid, kui võimaldatakse teha lugemislauas kasutatud lehtedest järgmisel päeval tarvilikud väljalõiked.

Teie põhimõttelikest seisukohast palume meile lahkelt teatada.“

4. Jaamateenijate kutseühing palus Keskühingut kirjaga nr. 54 — 19. veebruarist s. a. astuda omapoolt vastavaid samme, et edaspidi ei tehtaks teenijaile jaamaülemate poolt takistusi koosolekuile sõitmiseks ja et ameti juhataja load selleks ei oleks mitte paljaks sõnakõlksuks, vaid sisaldaksid ka määrusi, kuis luba täita võib.

„Keskühingule.

Meie ühingu tegevust viimasel ajal võib pidada mitterahuldavaks, mõningate jaamaülemate poolt avaldatud vastutulematuse tõttu koosolekuist osavõtmise võimaldamise asjus. Eriti paistavad meile silma ainult teatud jaamad. Ehk küll Ekspluatatsiooni ameti juhataja poolt selleks nõutud teenijaile, kes koosolekule sõidavad, piletid välja antud ja vabastatud selleks päevaks, kuid sellest hoolimata ei vabasta jaamaülem teenijat, ei püüagi selleks kuidagi vastutulelik olla.

Toome viimase näite enda Esitajatekogu koosolekust, mis peeti 1. II. s. a. Narva 2 esitajat ei saanud kumbki tulla, peale selle üks Tapalt ja üks Nõõst, kellele selleks ei võimaldatud aega. Oleme tähele pannud, kus jaamas tahetakse teenijat vabastada koosolekust osavõtmiseks, tullakse igatpidi vastu, leitakse võimalust selleks, kuid teises jaamas puudub igasugune tahe selleks.

Neid asjaolusid Teie teatades, palume tulevikus ka Teie kaasabi selle peale mõjumiseks, et ei saaks olla takistust teenijail koosolekule sõitmiseks. Suusõnal oleme enda ameti juhatajaga selles asjas läbi rääkinud.

Asja tõenduseks saadame 2 sõitmata piletit, E poolt vabastamiskirja nr. 1437 ja Narva osak. usaldusmehe kiri nr. 2.“

Mainitud küsimuse lahendamiseks saatis Keskühing 28. veebruaril s. a. alljärgneva kirja Ekspluatatsiooni ameti juhatajale:

„Ekspluatatsiooni ameti Juhatajale.

Nii kui Jaamateenijate kutseühing teatab pole nende ühingu 1. veebruaril s. a. peetud Esindajatekogu koosolekuile kõigile esindajaile sõit võimaldatud.

Teie poolt on küll 15. jaanuaril s. a. nr. 1437 antud ringkiri, millega rida tegelasi töölt vabastatud, kuid mitte kõik jaamaülemad pole seda heatahtlikult täitnud.

Nii ei saanud 2 esindajat Narvast kohale ilmuda, kuna pole võimaldatud neile asetäitjat.

Palume Teie lahkelt korraldust, et edaspidi säärastel juhtudel vabastamised ka reaalsed oleksid.“

5. Teatavasti avaldas Teedeminister „Riigi Teataja“ nr. 10 — 6. II. s. a. määruse raudteeteenijate töö- ja puhkeaja kohta (avaldatud „Side“ nr. 2.). Kuna nimetatud määrus ei ole raudteeteenijaile vastuvõetav, palus Keskühing kirjaga nr. 27 — 16. veebruarist s. a. kõiki kutseühinguid teatada oma seisukohad mainitud määruse kohta.

Ühtlasi valis Keskühingu juhatus delegatsiooni h-radest J. Vokk'ist, R. Põul'ist ja R. Einardt'ist, kes peavad esinema hra Teedeministrile protestiga praegu kavatsusel olevate teenistuse- ja tasutingimuste halvendamiste puhul.

6. Teatavasti astus Keskühing samme, et kõrgemapalgaliste teenijate kohuste täitmise korral alampalgaliste teenijate poolt, oleks välja makstud vastav algavahe. Kuna Teedeminister kirjaga 31. XII. 30. a. palus teatada konkreetseid juhtumised, kus kõrgemapalgalise koha ülesannete täitmine on pandud

alamaastmelise teenija peale, saatis Keskühing 28. veebruaril s. a. Teedeministrile Jaamateenijate kutseühingult saadud vastavad andmed, kus roopaseadjad on täitnud haakija ja rongiseadja kohuseid, ühes alljärgneva kirjaga:

„Härra Teedeministrile. Tagasi tulles Teie kantsleile juhataja kirjale nr. 2922 — 30. detsembrist 1930. a., esildame siinjuures nimestiku juhtude kohta, kus alampalgalistel teenijad on täitnud kõrgemapalgaliste kohuseid.

Seejuures tähendame, et nimestik pole täielik, kuid Raudteevalitsusest on võimalik saada täielikumaid andmeid.

Palume 29. detsembrist 1930. a. nr. 107/254 all esildatud kirjas avaldatud palvet tasude maksmise korraldamise asjus täitmisele määrata.“

7. Jaanuarikuu lõpul saatis Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskkliit Keskühingule Kohtu- ja Siseministeeriumi poolt väljatöötatud distsiplinaarseadustiku eelnõu, paludes teatada motiveeritud seisukoha. Keskühing omapoolt saatis distsiplinaarseadustiku eelnõu kõigile kutseühingule seisukoha võtmiseks ning 28. veebruaril s. a. teatas Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskkliidule kirjalikult oma seisukoha mainitud seaduseelnõu kohta.

„Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskkliidule.

Kirja nr. 11 — 28. I. 31. a. peale. Distsiplinaarseadustiku eelnõu suhtes E. R. Keskühing asub järgmisel seisukohal:

Üldosa. § 14 on sisustatud väga eba-määraselt, mis võimaldab sihilikku ja subjektiivset tõlgitsemist kaebeluse kahjuks. Nimetatud § on täiesti üleliigne, kuna § 13, mis käsitleb selgejoonelisel ja konkreetselt samaseid motive, on korduvate süütegude puhul küllaldaseks kvalifitseerimise aluseks.

Eriosa. § 30 ignoreerib kogu seadustiku süsteemi ja on vastolus maksvate põhimõtete materjaalnormide alal. Selles paragrahvis määratud üldsaatmine teeb tarbetuks süütegude loetluse, andes piiramata võimalused süüte koosseisu määramiseks. Kuna süütegude sisuline arutamine sünnib ülemuste poolt ja kohtule edasikaebamine on võimaldatud ainult kassatsiooni korras, siis § 30-es antud vabadus süüte koosseisu määramisel jätab teenija täiesti kaitseta võimalike erapoolikuste puhul ülemuse poolt ja annab laia voli igasugusteks isiklikeks arveteõiendamisteks seaduse nimel. Ettetulnud põhjustel tuleb tähendatud paragrahvi vastu kõige kategoorilisemalt protesteerida.

Distsiplinaarvõimu suhtes nõuab K/ühing sarnast süsteemi, mis süütegude arutamisel ja otsustamisel võimaldab teenijaskonna esindajate osavõttu. Kui peaks osutama võimatuks selle nõudmise läbiviimine, tuleb vähemalt nõuda teenijaskonna esindajate osavõttu protsessi ettevalmistavas osas.

Protessuaalnormid. § 36-es määratud seletuse andmise tähtaeg on liig lühike, 1 päev, mis võimaldab tähtaja määraval, süüdistuse algatajal, kaebelust takistada süüdistuse ümberlukkamiseks küllaldaste tõenduste esitamist. Soovitav tähtaeg vähemalt 7 päeva.

§ 38 määratud edasikaebe tähtaeg on lühike, ei võimalda küllaldaste tõenduste kogumist kaebeluse õiguste jaluleseadmiseks. Soovitav tähtaeg 7 päeva.

§ 40-es määratud edasikaebe tähtaeg, 7 päeva, on lühike. Soovitav tähtaeg 14 päeva.“

Keda vallandada?

20. veebruaril esitas Riigi- ja Omavalitsusteenijate keskkliidu juhatus Vabariigi Valitsusele märgukirja, et koosseiduse kärpimisel ettetulevail teenijate vallandamisil saaks silmas peetud järgmisi põhimõtteid.

1) Ühesugustel aladel ja palgaastmetel teenijaist eelistada teenistusesse jätta neid, kes majanduslikult vähem kindlustatud;

2) vallandada neid, kes pensioni välja teeninud ja vallandamisel pensioniga varustatakse;

3) vallandada abielulistest üks pooltest, kui teise poole sissetulek vastab 3 liikmelise perekonna elatismiinumile;

4) vallandada teenijaid, kes peavad mitu ametit, kõrvalistest ametitest ja

5) vallandada neid, kes riigilt saanud asundustulud.

Ühtlasi nõudis Keskkliidu juhatus, et vabateenijaile saaks vallandamise puhul palka edasi makstud ühistel alustel riigiteenijate-ametnikkudega.

8. 28. veebruaril s. a. saatis Keskühing alljärgneva kirja Raudteevalitsuse Direktorile, paludes selgitada asjaolusid pagasijaotaja Jakob Treiberg'ile käsukirjas nr. 775 avaldatud valju noomitussega karistuse asjus tema poolt pagasi saadetise nr. 22642 mittevastavas jaama äraandmise puhul.

„Raudteevalitsuse Direktorile. Pagasi- ja kaubajaotajale Jakob Treiberg'ile käsukirjas nr. 775 avaldatud valju noomituse vastu protesteerib viimane, väites, et tema pole pagasi kohta nr. 22642 saadetise järgi Mustvee—Paide rongiga nr. 3 — 23. märtsil 1930. a. Tapal saanud ja pole seda ka võinud „mitte vastavasse jaama“ ära anda.

Kuna asja selgitamisele pole Keskühingu esindajat osa võtma kutsutud, siis palume nüüd võimaldada selgitada järgmist:

Kui koht nr. 22642 tõesti Tartus oli saadud 23. märtsil ja saadetise nr. 22645 omanik seda omaks ei tunnistanud, miks ei koostatud vastav akt ning miks ei saadetud üleearne koht korrapäraselt Tamsalusse juba rongiga nr. 12 samal päeval või rongiga nr. 4, 2 või 12 — 24. märtsil, vaid alles 25-mal eraviisil anti see Treiberg'ile. Treiberg säärast erasaadetise saamist eitab.

Kas on Tapa jaamas järgi vaadatud kuis ja millal nimelt on seal saadud Mustvee—Paide koht nr. 22642, mis Tapa—Tamsalu vagunilehaga edasi saadetud ja mis ajal edasi saadetud.

Mida pidi Treiberg tegema selleks, et saladuslikult üleearuse koha toimetada Sondasse nii, et Sonda jaama ametnikud selle koha salapärasest sinnajõudmist ei märganud.

Kas võis Sonda jaama teenijaskond jääda nii salapäraselt jaamas leidunud saadetise puhul külmaks pealtvaatajaks ilma, et oleks selgitatud kuis see saadetis saabus Sonda jaama.

Kas on usutav, et Treiberg 30. märtsil 1930. a. rongiga nr. 7 Sondast läbi sõites, suutis saadetise jaama poetada.

Kas on ülekuulatud pagasijaotaja Bömberg, kes rongis nr. 3 — 23. märtsil 1930. a. Tapa—Tamsalu vahel aitas Treiberg'ile otsida puuduvat kohta ning pagasijaotaja Körts, kes rong nr. 6-s siinimetatud saadetised Sondast Tapani toimetatas.

Küsimuse lõplikult igakülgse selgitamise võimaldamiseks palume juure kutsuda Keskühingu esindaja.“

Mõnda oskussõnadest Eesti keeles.

Seni kui eestlane poliitiliselt oli teisejärgu kodanik, jätkus talle olemasolevatest emakeele sõnadest. Ainult kirjanikud ja õpetlased tundsid teravat sõnade puudust ning olid sunnitud neid looma uute mõistete jaoks.

Niipea aga kui Eesti oma iseseisvat elu algas, oma keele sõnade puudus sai ilmseks ka harilikule kodanikule, eriti aga ametnikkude kihile. Algas kibe sõnade loomine igas ametkonnas, igal ametlal. Aastate jooksul on saavutatud sel alal suuri tagajärgi: ametkondades on omakeelsed määrustikud ja juhtnõõrid, võime õige vabalt pidada ametkirjavahetust jne. Iseküsimus on muidugi, kuivõrt tabavad on need loodud oskussõnad, sest iga uus tehniline termin on siis vaid hea, kui ta, nii-öelda, spontaanselt väljendab selle mõiste, mille jaoks ta loodud. Teiseks tuleb küsida, kas ei ole uute oskussõnade loomisest paustatud derivatsiooni reeglite vastu, sest olid ju nende loojad suuremalt jaolt isikud, kellel puudusid isegi algelised teadmised eesti keeleõpetuse alal.

Siin ei taha ma pikemalt peatama jääda uute oskussõnade sobivuse ja otsarbekuse küsimuse juures. Mainin vaid, et hoolimata üle kümneaastasest meisterdamisest puudub meil siiski veel hulk tarvilikke oskussõnu. Mitmed mõisted, millistel vanades kultuurkeeltes on täpsed terminid, peame vastavate sõnade puudusel kuidagi umbkaudu edasi andma. Olgu näit. kas või mõiste, mida venelane väljendab sõnaga „spravka“ (saksakeeli

„Auskunft“, ingliskeeli „inquiry“). Meil ei ole selle mõiste jaoks leitud veel vastavat sõna. Hulk aastaid tarvitati ja tarvitatakse osalt veel praegugi selle mõiste tähendamiseks sõna „õendus“. Kuid igaihele, kel vähegi keeleinstinkti on, tundub, et „õendus“ siin omal kohal ei ole. („Õendus“ tähendab mõnes kirjutises või teates ettetulnud ebatäpsuse parandamist). Viimasel ajal on selle mõiste tähendamiseks tarvitusele võetud sõnad „teatis“ ja „selgitus.“*) Kumb neist parem on ja elujõuliseks muutub, on raske ütelda, kuid päris hea ei ole üks ega teine...

Ei ole kahtlust, et igas ametkonnas oleks vaja veel mõnegi mõiste jaoks oskussõnu luua ja olemasolevaid termineid keeleliselt kohendada või hoopis uutega asendada. Sellepärast oleks väga soovitatav, et iga ametkonna keskvalitsus oma ametlalise oskussõnastiku koostaks, muidugi keelemeeste kaasabil. Siis kaoksid ebaõiged ja paralleelsed sõnakujud, millistest praegu kubiseb meie kantsleikeel ja ametlalisel määrustikud, käsiraamatud ja korraldused ning kaoksid vahest ka säärased inetud keelelisel moodustised, nagu seda on „kannan ette“ ja mõned teised. O. N.

*) „Spravka“ tähenduses tarvitatakse ka, ja päris õieti, sõna „alus“ ja nimelt seal, kus viiakse korraldusele, millele põhjendab või toetub teatud uus korraldus. O. N.

Postiteenijate tööaeg vajab õiglasemat normimist.

Postiametkonnas püsib veel praegugi teedeministri poolt 30. okt. 1923. a. kinnitatud määrus teenijate puhkuse- ja tööaja kohta, milline kui ebaõiglane ja puudulik juba ammu oleks tulnud kolikambri heita.

Tähendatud määruse järele postiteenija on kohustatud töötama 2324 tundi aastas ehk $2324 : (365 - 67) = 7,8$ tundi tööpäevas.*) Mispärast postiteenija tööpäev pikem peab olema, kui teiste riigiteenijate oma (neil kestab see teatavasti 7 tundi), on mõistatamatu mõistatus.***) Postiteenistus ei ole mitte üksnes anti-hügieeniline, vaid ta on ka raudteetööstuse kõrval, väsitavamaid ja närvesöövemaid tööalasid üldse: 5—6-tunni kaupa jalul tampimine (korrespondentsi sorteerimisel), ebapüsiv töökiirus (publiku kogunemine teatud tundel, posti avamine ja kinnindamine sageli operatsioonide ajal jne.), alaline tähelepanu pingutus (kiire aadresside lugemine), kartus võimalikkude eksituste pärast, mis töö iseloomu tõttu paratamatud. Eksib, näiteks, mõni kantsleil ametnik raamatusse kandmisel või vahekirja koostamisel (resp. ümberkirjutamisel), siis ei tarvitse temal põrmugi närveerida: milleks siis punane tint ja paberikorv olemas? Hoopis iseasi järelduste poolest on postiteenija eksitus: üks vale käeliigutus ja kiri on ei tea kui kaugele reisima läinud. Et postiteenistus kurnav ja ruineeriv

*) Mõtelge ometi tervelt 60 tundi(!) aastas vähem, kui see oleks 8-tunnilise tööpäeva juures!! ($8 \times 298 = 2384$). L. O.

**) Ma ei räägi siin tööajast telegraafis ja telefonis, sest telegraafi ja telefoni teenijate tööaeg kestab harilikult 6—7 tundi. L. O.

tööala on, leidis tunnustamist isegi tsariaegiste bürokraatide juures: ilmasõjaeelsetel aastatel mõlgutati vene asjast omastes ringkondades mõtteid postiteenijate pensioni väljateenimisega lühendada.

Edasi. See määrus tahab kindlustada postiteenijatele pühapäevavarahu 67 päeva aastas. Samal ajal ütleb ta aga, et „kui töö iseloom nõuab, võib teenijale kuni 3 tunnini päevas pühapäeva-töö sunduslik olla“. Tegelikult on kogu postitöö säärane, et teenijad rõhuvas enamuses on sunnitud pühapäevadel tundi 2—3 töötama; ainult näputäis kantsleialal töötavaid postiametnikke võib pühapäeviti tööle mitte ilmuda. Kuidas saavad siis postiteenijad kätte need 67 vaba päeva aastas?!... Jah, sa higista töötada kogu nädala jooksul ja peale selle veel oma 3 tundi pühapäeval, ning sulle öeldakse siiski, et sa vaba päeva nädalas oled kätte saanud. Tõesti imelik! Katsutagu seda kinnitada mõnes teises riigis, siis mõeldakse kindlasti, et tegemist on mõne ogara inimesega...

Nendele postiteenijatele, kelle pühapäeva-töö kestab üle 3-tunni, kästakse selles määrustikus küll anda 14 päeva jooksul puhkust 24 tundi järgimööda. See teeb aga kõigest ühe vaba päeva kahe nädala kohta, sest ei saa ju kuidagi ööaega sellest 24-tunnist lugeda pühapäevarahuks või teiseks vabaks päevaks. Nõnda siis jäävadki need 67 vaba päeva vaid paberile.

Üldiselt on näha, et kõnesolev määrus hindab pühapäevaseid töötunde ühekordselt: 3. pühapäeval töötatud tundi on ikkagi ainult 3 töötundi teenija aastases sunduslikkude töötundide reas. Tõesti omapärane! Isegi eraettevõtetes kompen-

Meie ajakirja järgmine number (Nr. 4) ilmub

30. märtsil s. a.

Uusi kavatsusi haiguskindlustuse alal.

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumist kuuleme, et kuni uue haiguskindlustuse korra seadusandlikus korras maksmapanekuni, ajutiselt kavatsesvat maksmapanna järgmised haiguskindlustuse normid.

1. Perekonnaga riigiteenijad.

Riigiteenija kanda:	Palk kuni 80— kr.	Palk 81— kuni 140— kr.	Palk 141— kuni 200— kr.	Palk üle 200— kr.
a) Kliinilisest (haigem.) ravist	100%	100% riigiteenijate ja 200% pereliikmete kuld.	300%	400%
b) Muust ravist ja arstimid .	200%		300%	400%

2. Üksikud.

Riigiteenija kanda:	Palk kuni 80— kr.	Palk 81— kuni 140— kr.	Palk 141— kuni 200— kr.	Palk üle 200 kr.
a) Kliinilisest ravist	300%	400%	500%	600%
b) Muust ravist ja arstimid .	300%	400%	500%	700%

Perekondlisteks arvatakse need riigiteenijad, kellel on peale tema enda veel vähemalt 2 perekonnaliiget. Perekonnaliigeteks loetakse ainult naine ja lapsed. Riigiteenijad, kelle perekonnad on vähemad kui kolm liiget (riigiteenija ise kaasa arvatud), arvatakse võrdseiks üksikutega.

seeritakse pühapäevased töötunnid märksa kõrgemalt.

Sel määrusel on veel muidki puudusi, kuid aitab mainituistki, et näidata, milliseid „pärl“ leidub meie määruste hulgas. See määrus on tolleaaja sünnitus, kui teatud pinev vahekord valitses postivalitsuse ja teedeministeeriumi vahel. Ja kui sapilise meeleolu produkt on ta süngel ja hoolimatu.

Tahaksime loota, et teedeministeerium, mida nüüd juhivad sotsialist, postiteenijate tööaja küsimuse peagi kaalutlemisele võtab ja uue postiteenijate puhkuse- ja tööaja määruse maksmat paneb, mis päästab postiteenija tema praegusest paaria seisukorrast riigiteenijate peres. Selleks on juba tõesti ülim aeg.

L. O.

Eesti raudteede kontoriõudude kutseühingu esindajatekogu peakoosolek.

Esindajatekogu peakoosolek peeti Tallinnas 8. märtsil k. a. raudteelaste kodu ruumes. Kokku oli tulnud 40 saadikut. Koosolekut juhatas Rutnik, protokolleeris Idla. Ühingu juhatusese poolt esitatud aruandest selgus, et möödunud aastal oli sissetulekuid kr. 685, väljaminekuid kr. 664, seega järelejääk 1931. aasta peale kr. 21. Varanduste seis 31. XII. 1930. a. peale on kr. 1.708.

1931. a. eelarve näeb ette sissetulekuid kr. 1.723 ja samapalju väljaminekuid.

Juhatusese poolt olid välja töötatud ja esindajatekogule esitatud kinnitamiseks ühingu liikmeile abiandmise kapitali tarvitamise ja matusekassa kodukord. Abiandmise kapitalist antakse toetust liikmeile:

1) kes teenistusest vallandamisel satuvad raskesse seisukorda;

2) keda sihilikult vallandatakse teenistusest kutseühinguliste sihtide eest võitlemise tagajärjel;

3) juriidilise abi soetamiseks teenijale ülekohtuse karistuse puhul.

Toetust võib määrata ja maksta välja ühingu juhatus kuni 100 kroonini. Suuremal määral võib toetust maksta neile, kes vallandatud kutseühingulise tegevuse tagajärjel.

Ühekordset toetust makstakse neile ühingu liikmeile, kes vähemalt üks aasta on ühingu liikmeks olnud ja oma kohustused ühingu vastu on täitnud.

Matusekassa liikmeiks peavad olema kõik ühingu liikmed. Kassa kapitali moodustavad:

1) ühekordne liikmemaks kr. 1 iga kassaliikme surma puhul;

2) kassa kapitali %;

3) ühingu esindajatekogu poolt määratud summad;

4) toetussummad;

5) juhuslikud annetused ja korjandused.

Eelseisva jaamaametnikkude aastapeakoosoleku puhul.

25./26. märtsil peetakse Tartus L. O. jaamaametnikkude kutseühingu järjekorraline aasta peakoosolek, mis põhikirja alusel oleks pidanud olema jaanuari lõpul ja esialgu kindlaks määratigi 28./29. jaanuarile.

Viimase tähtpäeva edasilükkamist esialgu 11./12. veebruarile, viimaks 25./26. märtsile — nõudis osa liikmeid raudteevalitsuse poolt korraldatud kursuste puhul, et võimaldada seda lõppedes suuremale liikmete hulga osavõttu aastapeakoosolekust, kus ettenähtud mõnedki laialt ulatusega päevakorrapunktid: Kutseühinuse tegevuse tervendamise alused, akohus, juhatusese asukoha Tartust üleviimine põhikirja muutmise teel jne.

Vaadeldes jaamaametnikkude kutseühingusse kuuluvaid ametialaliselt, leiame sealt: 1) jaamaülemaid, 2) jaamakorraldajaid, 3) tagavaraametnikke, 4) telegrafiste, 5) kaupade vastuvõtjaid ja väljaandjaid, 6) kaubandusametnikke, 7) kontoriametnikke, 8) rongide liikumise korraldajaid, 9) tehnilisi ametnikke jne. Väliselt vaadeldes peaks tervitama sarnast ametialadelt kokkusulavat üksmeelt ametnikelt, kuid ei saa tähendamata jätta, et viimasel aastatel kipuvad ühingust eemale

Kassa liikme surma puhul, kes vähemalt kolm kuud liige olnud, maksetakse tema perekonnale ehk tegelikkudele matjatele toetus, arvates 1 kr. iga kassa liikme pealt.

Liikmed, kes kassaliikme surma teadaande kättesaamise järgi ühe kuu jooksvu maksu ei öienda, langevad kassaliikmetest välja.

Ühingu liikmemaksu määramise puhul tekkisid pikemad vaielused. Osa koosolijaid pooldas liikmemaksu tõstmist, osa rääkis vastu. Wiimaks tehti uuele juhatusesele ülesandeks töötada välja uued liikmemaksu normid ja alused ja saata need osakondadele tulevaval aastal aastakoosolekutel vastuvõtmiseks.

Uude juhatusesse valiti Rukki, Liiv, Idla, Rutnik, Aleksander Jõgi, Paju ja prl. Soonberg. Kandidaatideks Lipinsky, Prügi, Touart, Anton ja Kook.

Revisjonikomisjon valiti Tustit, Vinokurov ja Sirel. Kandidaatideks Silber, Kosenkranius ja Inn.

Saadikuiks eelseisvale raudteelaste ülemaalsele kongressile valiti Tallinna osakonnast Idla, Rutnik, Rukki, Anton, Rob. Jõgi, Touart, Paju, Michelson, kandidaatideks Kook ja Kaus.

Mõisaküla osakonnast Vodi ja Maksim.

Valga osakonnast Jakobson, Vinokurov ja Podekraat.

Peatehastest Aleks. Jõgi.

Üldse oli koosolek rahulik, ja asjalik. Pikemaid vaieldusi tekkis ainult matusekassa liikmemaksu suuruse kohta. Provintsi saadikud pooldasid 50 sendilist liikmemaksu, Tallinna omad aga 1 kroonilist, mis ka viimaks läbi läks. Koosoleku lõpul üks saadikuist avaldas pahameelt selle kohta, et ühingu esindaja Keskühingus ei ole vaevaks võtnud tulla koosolekule. See korduvat aastast-aastasse ja näitavat, et esindaja vähe rõhku panevat ühenduse pidamisele oma ühingu ja keskühingu vahel.

J. R.

jääma just liikmete perre kuuluvad alamad ametnikud, kuna nende esitaja alati on puudunud juhatuses.

Ja tööpoolest. Kui ühingu esimestel tegevusaastatel kõik ülaltähendatud ametnikud rõõmsa meelega liikmeks astudes ühingulises liikumises jõudu nägid ja õiglast tegutsemist lootsid, on viimase paari-kolme aasta kestvuselt otse hale näha, kuidas juhatus igat üksikut ühingust eemale hoidjat enne peakoosolekut ükskhaaval painab liikmemaksu äratsuma.

Sarnane liikmete kogumine on tingitud vildakult juhitud ühingulisest asjaajamisest ja seesugune liikumine on haiglane.

Meil on teada jaamaülemate eesõigus-tatud palgad, mis osalt meie kutseühingulist liikumist usalduse mõttes halvab. On aga palju teisigi asjaolusid, millele jaamaametnikkude k/ühingu juhatus oleks pidanud reageerima. Selle all on mõeldud igasugused „üllatused“ raudteelastele läinud aastast: priipiletite ärajätmine kutsekooli õpilastele ja algkoolist kõrgemale, palgaolude halvendamine igasuguste võimaluste kaudu, arstiabi kärpimine, pensionide sisseseadmise kavat-

Raudteelaste kongressi ootel.

Keskühingu juhatusese plenaarkoosoleku otsusega 13. veebruarist s. a. on VIII Üleriikliku raudteelaste kongressi ajaks määratud 23., 24. ja 25. aprill.

Üksikasjaliku päevakorda koostab preisiidum ja saadab kõigile kutseühingule seisukohavõtmiseks, mis järgi see tuleb kinnitamiseks plenaarkoosolekule.

Kongressi tegevustik kujuneb nähtavasti õige elavaks, kuna päevakorda tulevad hulganähtavalt küsimused teenistustingimuste, tasude, arstiabi ja pensioni olude halvendamiseks.

Kongressi koosolekud peetakse arvata-vasti „Tallinna Raudteelaste Kodu“ ruumes, kui suudetakse Raudteevalitsuselt toleks ajaks hoone kätte saada.

Kongressi paremaks kordaminekuks peavad kutseühingud juba varakult kaaluma küsimusi, mis peaks võetama päevakorda ning oma seisukohad küsimuste kohta kirjalikult Keskühingu juhatusesele ära andma.

1931. a. Keskühingu eelarve kava on koostatud seniste maksunormide järgi, kuid üksikud kutseühingud peaksid määrata oma peakoosolekuil Keskühingu kassa heaks erakorralisi toetusi, teades, et ainult tugev organisatsioon suudab täita suuremat tööd.

sus palgast mahaarvamiste arvel jne. Millega arvab heaks teha praegune kutseühingu juhatus seda loidust ja liikmeskonna usaldusest möödaminekut, mis seisab selles, et ei korra-ki võtnud juhatus vaevaks erakorraliselt kokku kutsuda peakoosolekut seisukohtade avaldamiseks, mis oleks omakorda taganud keskühingu kindlaimaid samme tekkinud olukorra päästmiseks.

Või arvatakse, et meil on palju tehtud kutseühingulise ajakirja „Side“ levitamiseks?! — Ei lähe meelest ühe juhtiva jaamaülemale ütelus omal ajal suurele kuulajate kogule, et tema niisuguse ajakirjaga nagu „Side“, polemiseerima ei hakka. Alles hiljuti, jaamaametnikkude kutseühingu keskühingu liikmeks uuesti astumisega, vähenes liikmete peres ütelus: Meie kutseühing kardab keskühingut nagu vanakuri risti!

Paljude liikmete omavahelisel kokkusaamisel avaldatud arvamised on leidnud ühise keele selles, et kutseühingu juhatus asukoht tuleb senisest mürgitatud õhkkonnast eemale viia, kuhu nimelt, see jäägu kokkuastuva peakoosoleku otsustada.

Iga liige teab, et ainult tugev organisatsioon ja täiesti usaldusväärne juhatus tagab üksmeele, milles püsib olukorra paranduse pant.

Väiksem ametnik.

Tähelepanuks raudteelaste organisatsioonidele.

„Side“ tellijaid ei leidu järgmistes jaamades: Lelle, Vaivara (jaamaülem ise ei telli ja ei luba, et „tama“ jaamas keegi „Side“ loeks), Pedja, Rapla, Vana-Vändra, Rake, Öisu, Järve, Sonda ning järgmistele Tm piirkondades: 9, 15, 45, 37 kui ka Th 5. Ka Tamsalu depoos ei tunta huvi „Side“ vastu.

Organisatsioonid peaksid kasutama „Side“ veergusid ka selleks, et teatada oma tegevusest, aruannetest, koosolekute käigust, tähtsamaist ettevõtteist jne.

Rahvusvahel. raudteelaste karskuskongress Varschavis k. a. juunis.

Poola raudteelaste Karskusühingu kutsel ja 1. a. R.R.K.L. juhatare koostöös otsusel Londonis 10 okt., peetakse Rahvusvahel. raudteelaste karskuskongress käesoleval aastal Varschavis 18. kuni 20. juunini. Need kongressid, mis iga kahe aasta tagant aset leiavad, on senini raudteelaste karskusliikumisele erimaades suurt tugeid andnud, endale laiemade hulkade tähelepanu tõmmates.

Tänavuse kongressi avaliku istungi päevakorras on eriti tähelepanu vääri- väärid järgmised kolm ettekannet:

1. Alkoholi mõjust raudteelaste tervisele.
2. Alkoholi mõju õnnetuste sagedusele.
3. Milliseid abinõusid võivad Raudteevalitsused kasutada, et ära hoida alkoholist tingitud haigusi ja õnnetusi.

Peale kongressi korraldatakse muuseas huvireis ning küllasõit eesti, soome ja rootsi kolleegidele.

Kongresslaste peatumine Eestis sünniks Tallinnas ja selle ümbruses ning kestaks paremal juhul vaid üks päev.

Eesti raudteelaste karskusühingu liikmeid, kes Varschavi kongressist ja sellega ühenduses olevast huvimatkast, samuti kui ka neid kes kongresslaste vastuvõtmisest Tallinnas ja nende Tallinna ning ümbruse tutvustamisest osavõtta soovivad, palutakse sellest teatada aegsasti ühingu juhatarele. Varschavi kongressist ja huvimatkast osavõtjate arv on piiratud.

Varia.

Ameerika kirjadest.

Juba mõned aastad peab meie post omapärast arvepidamist Ameerika Ühendriikidest tulnud lihtkirjade kohta, millel pole mõtet ega otstarbet, küll aga viibib selle tõttu kirjade päralejõudmine sihtkohtadesse ning koormatakse asjata postiteenijaid.

Kas ei oleks aeg seda arvepidamist kord ju ära muuta? X.

Küsimusi.

Küsimus: Kas on kindlat normi ületunnitööde eest tasu maksmiseks ja kas on õigus komandeerimise puhul saada päevaraha ja ületunnitasu?

Remondimees.

Vastus: Ületunnid peab tasutama poolteistkordses suuruses, arvates põhipalgast (V. S. K. K. 1917. a. nr. 252 artikkel 1804, j. I p. 6). Päevarahade maksmine on rippumatu ületunnitaskude maksmisest ja on kohustav eriseaduse normide alusel. A. M.

Raasteenija!

Kas olete juba astunud riigiteenij. kutseajakirja

„SIDE“

alaliste lugejate perre?

Väärtuslik Inglise keele õpperaamat postiteenijatele.

Lainud aastal kirjutasin „Sides“, millest teed meie posti-telegraafi ametnikel tuleks valida tahes õppida prantsusekeelt ameti huvides, s. o. oma kutsehari- duse laiendamise otstarbel. Seal tõin ette olulisemaid põhjusi, mispärast neil otstarbekohasem oleks seda keelt õppida eriliste, posti-telegraafi teenijate jaoks koostatud õpperaamatute abil.

Mitmelt poolt on pöördud minu poole järelepärimistega, kas ei ole olemas sellist õpperaamatut ka inglise keele jaoks. Et asi laiemale hulgale posti-telegraafi teenijast tähtis, siis ei ole vististi asjatu ruumiraiskamine, kui sellele küsimusele vastan ajakirja veergudel.

Inglise keele õppimiseks p.-t. teenistuse tarvete kohaselt on olemas väga hea õpperaamat ja nimelt: „Lehrbuch der englischen Sprache für die deutschen Post- und Telegraphenbeamten von O. Sieblist, zum Selbstunterricht in der englischen Umgang-, Schrift- und Amtssprache sowie namentlich zur Vorbereitung auf die Assistenten- und Sekretärprüfungen bei der Reichs-Post- und Telegraphenverwaltung. Mit Wörterbuch, Anleitung zum Studium im Selbstunterricht und Schlüssel.“ Hind 6 saksa marka.

Tiitelkirjast on ilmne, et see raamat moodustab paralleeltoote sama autori õpperaamatule „Lehrbuch der französischen Sprache für die deutschen Post- und Telegraphenbeamten“ ning vastab sellele kogu oma meetodi ja kava poolest. Samuti kui viimasel on ka inglise keele õpperaamatul eesmärgiks — valmistada ette p.-t. ametnikke kutseksamile keelelisel alal, tutvustada neid keeleõppimisel ühtlasi ka ingliskeelsete posti-telegraafi oskussõnadega ja anda peamiselt seda keelelist materjali, mis posti-tele-

graafi ametnik tõeliselt vajab oma kutsealal nii kõnes kui kirjas. Arvestades asjaoluga, et p.-t. ametnikel maal ja provintsilinnades raske või päris võimata on leida inglise keele tunniandjaid, ja ka sellega, et võrkeele õppimine eranditult teel on kulukas, see raamat on esmajoonelisel mõeldud iseõppimiseks. Sellepärast on temas erilist tähelepanu pühendatud hea hääldamise kätteõppimisele ilma kõrvalise kaasabit: raamatu etteotsa on paigutatud 30-leheküljeline kirjutis ingliskeele hääldamisest ja peale selle kõike sõnade juures on antud nende väljaraakimine kergesti arusaadavate fonetiilsete märkide abil. Õpperaamatul on lisaks: võti harjutustööde parandamiseks, saksa-inglise ja inglisisaksa sõnastik, hulk lugemistükke, juhatus iseõppijatele, töökava ja rikkalik kogu kordamisküsimusi (arvult 600) grammatika alal. Teoreetiline keeleõpetus on sedavõrt põhjalikult käsitatud, et ei ole vajadust õpperaamatu kõrval mõne inglise keele grammatika tarvitamiseks.

Loomulikult täienduseks õpperaamatule on sama autori poolt koostatud „Englisches Postlesebuch mit Amtsbriefsteller und einem Wörterverzeichnis.“ Hind 2,80 saksa marka. See sisaldab 50 ingliskeelset lugemistükki ja sama palju ametikirjade kavandit, milliste valik on hästi õnnestunud.

Mõlemad raamatud on ilmunud B. G. Teubneri kirjastusel, milline kirjastusäri on omandanud üldise tunnustuse selle tõttu, et ta ainult kõrgeväärtusega teoseid kirjastab.

Tellida võib neid kas otseteel kirjastusäri (Verlag B. G. Teubner, Leipzig C 1, Postschliessfach 380) või mõne suurema kodumaa raamatukaupluse kaudu. O. Nõvi.

Välismaadest.

Poola ametnikkude palkasid ei vähendata.

Eelarve arutamise puhul parlamendis, ütles Poola rahaminister: „Valitsusel pole kavatsust saavutada kokkuvõidu ametnikkude palkade vähendamise teel. Tänu valitsuste ettenägelikkusele juba mai kuust 1926. a. alates, on meie kasutada veel küllaldaselt reservisid ja pole meil tarvidust karta puudujääki... Kindlustades aga ametnikele selle palga, mis nad praegusel momendil saavad, arvame meie, et riik sellega ka on andnud selle maksimumi, mis praegu võimalik“.

Perekonnaabirahad Rootsis jäävad alles.

Juba 1928. a. moodustatud komisjon Rootsi ametnikkude olukorra selgitamiseks, tegi ettepaneku, et tuleks uurimisele võtta, kas majanduslikkude olukordade tõttu ametnikkude palkade juures ei tuleks libisevalt skaalalt tagasi pöörduda kindlate palkade juure. Edasi oli komisjoni aruandes soovitatud kõrvale heita perekonnaabirahade süsteem ja selle asemel maksta panna astmeline palkade kõrgendus (teenistusvanuse järgi). Kuid nende palgaprintsiipide muudatuste vastu toodi peagi esile tõsised kahtlused. Murega vaadatakse Rootsis sündivuse arvule, mis nii suuresti vähenenud, et see käesoleval momendil kõige madalam kogu maailmas on. Selle tõttu ei pooldata perekonnaabirahade süsteemi kõrvaldamist, vaid just vastuoksa, mõeldakse seda

veelgi laiendada, et nii natukenegi takistada sündivuse vähenemist.

DBB.

Prantsusmaa maksab pensionideks 4 miljardi franki.

Prantsusmaa pensionide eelarve 1930/31. aastaks tõuseb 4 miljardi frangi peale, millisest summast poole moodustavad militäärpensionid.

1914. a. andis Prantsusmaa pensionideks välja ümmarguselt 300 miljoni franki. Eelarve suurenemise põhjuseks on niihästi raha väärtuse langus, kui ka pensionäride arvu tõus. 1914. a. oli 315.000 pensionääri, 1930. a. aga 535.000. Kuid ka pensionide kõrgendus on aja- jooksul aset leidnud. ADBZ.

Palgakõrgenduse nõudmised Prantsusmaal.

Kuigi Prantsusmaal minimaalpalgaks on määratud 9000 fr. aastas, saavad siiski praegu veel mõned liigid riigiteenijaid vähemat palka. Näit. saavad teede- ja sildadevahid praegu veel 7.200 fr. aastas. Nüüd on sotsialistlik ametnikkude liit alustanud aktsiooni selliste alammäärast väiksemate palkade tõstmiseks.

Hiljuti muudeti Prantsusmaal ka pensioni korraldust. Uus korraldus riivab aga ainult 1927. a. peale pensioneeringut ja tulevikus pensioneeringutavaid ametnikke; varem pensioneeringut ametnikud jäävad sellest puutumata.